

DIRVA

GINČAS DĖL ŽODŽIŲ

GOLDWATERI NOMINAVUS RESPUBLIKONŲ KANDIDATU, PRASIDĖJO KIEKVIENO JO POSAKIO IR ŽODŽIO SVARSTYMAS IR SVĖRIMAS. — VIENI JI LAIKO 'KRAŠTUTINIŲ' DĖL JO PAŽIŪRŲ Į CIVILINES TEISES, KITI MANO, KAD JIS NORI GAUTI DIDESNIŲ TEISIŲ NEGU BET KOKS BUVĘS PREZIDENTAS UŽSIENIO POLITIKOJE, VISAI UŽMIRŠDAMI, KAD DIDŽIAUSIA POLITIKO DORYBĖ YRA IŠNAUDOTI SUSIDARIUSIAS GALIMYBES.

Vytautas Meškauskas

Turbūt dar nebuvo nė vieno politiko, kurio žodžiai būtų taip kruopščiai tyrinėjami, kaip senatoriaus Barry Goldwaterio. Tai todėl, kad senatoriaus nominavimas į prezidentus reiškia perversmą iki šiol vyravusioje amerikiečių galvose: Toji teigė, kad gyvename kintančiame pasaulyje ir nėra dėl ko jaudintis. Tokiai pažiūrai savo gyvenimo gale pritarė prezidentas J. F. Kennedy, nors prieš tai jis buvo daugiau konservatyvių nuotaikų. Kai dauguma senatorių savo laiku išnešė papeikimą garsiajam senatoriui Mc Carthy, kuris visur įžiūrėdavo komunistinį šakotumą, JFK nebuvo jų tarpe. Tiesa, jis kas sekmadienį lankydavosi bažnyčioje, tačiau Jonui XXIII tapus popiežium ir katalikybė pradėjo kratytis konservatizmo. Kiekvieną atvejų. Italijos krikščionių demokratų ir kairiųjų koalicija nebūtų įmanoma be popiežiaus ir prezidento JFK pritarimo bei padaršinimo tokiai kombinacijai.

Goldwateris sudaro pavojų tokiai 'patogiai' galvose, kad viskas keičiasi ir tik reikia turėti kantrybės. Jis nori kovoti už savo idealus. Sakysim, jo šioje vietoje jau minėtas posakis, kad kraštutinitumas ginant laisvę nėra nuodėmė ar nusikaltimas, susilaukė net paties Lippmanno kritikos. Pasak jį, nė vienas individas ar individų draugija negali pati apsispręsti, kad jis ar ji turi eiti į karą ar pradėti riaušes siekiant laisvės ar teisingumo. Privatus karas esąs sukilimas, o tokia proga atėmimas gyvybės yra paprasta žmogžudystė. Visi pakeitimai turi būti prarasti įstatymų numatyto keliu. Tas, žinoma, tinka tik tobulai demokratinei santvarkai, kurios niekur nesimato. Imkime praktišką pavyzdį. Lietuvo-

je veikia Stalino konstitucija, kuri kai kieno yra laikoma pati demokratiškiausia! Tačiau iš tikro ji toleruoja vergiją, iš kurios nėra kitų priemonių išsivaduoti, kaip tik pačiomis kraštutiniausiomis priemonėmis — sukilimu ar karu.

Imkime pilietines teises (civil rights). Tiesa, kad Pietuose iki šiol veikė oficiali segregacija ir negrams dėl įvairių priežasčių buvo trukdoma pasinaudoti savo teise balsuoti. Kadangi atskiros valstybės su ta blokybė nenorėjo kovoti, naujai priimtas federalinis įstatymas leidžia į tą reikimą įsikišti federalinėm įstaigom. Tai buvo 'kraštutinė' priemonė, nes ji kai kuriais atvejais (patalpų nuomos) suvaržo atskiros žmogaus teisę (pvz., pasirinkti sau atitinkamus nuomininkus). Už tat sen. Goldwateris ir sako:

"Man atrodo, kad įtikinėjimas ir prezidento prestižas gali daugiau padėti išspręsti šią problemą negu įstatymas... Ši problema gali būti išspręsta tik žmonių širdyse... Aš galiu jums įrodyti, kad segregacija yra daugiau praktikuojama Kanados pasienyje negu bet kur Pietuose. Aš galiu paminti segregacijos pavyzdžius New Yorke, nuo kurių jums pasiūsiu plaukai".

Faktas, kad šiaurės miestuose yra de facto segregacija kalba už tai, kad jos priežastis glūdi ne tik prietaruose, bet ir kai kuriuose visai realiuose apskaičiavimuose. Buvo laikai, kai žydai nebūdavo įsileidžiami į geresnius viešbučius, daug paniekos buvo rodoma visiems Rytų Europos emigrantams, bet dabar tai daugiau ar mažiau prisiminimas. Nuosaikumas, kantiškumą galėtų ir čia daug padėti. Ir federalinė valdžia be dabar priimto įstatymo

turi gana daug priemonių paspausti pietines valstybes, kad tos duotų ir praktiškai lygias teises savo gyventojams. Tai Goldwaterio pažiūra ir sunku ją būtų pavadinti ekstremistine.

Jei dar neseniai Goldwateriui niekas nenorėjo duoti bet kokių galimybių būti išrinktam, šiandien jau skaitomasi su ta galimybe. Dėl to kolumnistas Roscoe Drummond nagrinėjo jo užsienio politikos gaires ir užginčija jų konservatyvų pobūdį:

"Priežastis, dėl kurios Goldwaterio užsienio politika nėra konservatyvi, yra ta, kad jis nori griebtis iniciatyvos šaltajame kare, kuri, mano manymu, reikalauja dar didesnės galios federalinei valdžiai, negu prezidentai Trumanas, Eisenhoweris, Kennedy ar Johnsonas kada nors siekė. Aš čia nediskutuojau klausimo, ar Goldwaterio užsienio politika yra išmintinga, ar ne. Aš tik konstatuoju, kad ji yra skirtinga ir kad apsisprendimas pasipriešinti komunistinei agresijai bet kur, nesibaidant ir karo, jei reiktų, sudaro tokius įsipareigojimus, kokius tauta gali tik tada priimti, jei amerikiečiai norės sumobilizuoti priemonės jai įvykdyti.

Čia negali būti blefavimo... Vienam blefui paaiškėjus, visas žaidimas baigiamas".

Aš nežinau nė vienos žemės kampelio, išskyrus gal tik Zanzibarą, kurį amerikiečiai norėtų atiduoti komunistams visai nesipriešindami. O kas liečia blefą, tai Nikita blefavo gabendamas savo raketas į Kubą ir J. F. Kennedy gerokai suklydo ta proga nepriversdamas visai sovietus iš Kubos pasitraukti. Administracija svyravo, nes jos žmonės buvo tų pačių nuotaikų, kurios privedė prie Goldwaterio pasisiekimo: 'viskas keičiasi, įskaitant Chruščiovo ir Castro režimus, turėkime kantrybės!' Ir tokiu būdu atėmė tikrą galimybę jiems pasikeisti! Būtų tiksliau, jei Amerika į sovietus žiūrėtų kaip į priešą, kurį reikia sunaikinti, tada būtų lengviau apsispręsti konkrečiuose klausimuose.

(Nukelta 1 2 psl.)

Lietuviai krepšininkai lipa iš lėktuvo Sydnejaus aerodrome, kur juos su gėlimis pasitiko būrys tautiniais rūbais apsirengusių lietuvių, ALFAS pirm. J. Janavičius ir organizacijų atstovai, bei didelis skaičius lietuvių. Nuotraukoje ant lėktuvo laiptų prieky stovi rinktinės vadovas ir treneris V. Grybauskas ir krepšininkų išvykai organizuoti komiteto pirmininkas inž. Valdas Adamkavičius.

B. Barkaus nuotrauka

PIRMOJI MŪSŲ KREPŠININKŲ NESĖKMĖ

Paskutinėmis žiniomis mūsų krepšininkai, po triumfalinių laimėjimų Australijoje, Melbourne pralaimėjo nedidele taškų persvara.

Pralaimėjimas aiškinamas dėl rinktinės žaidėjų nuovargio, dažno žaidimo ir didelio lietuvių vaišingumo... tuo tarpu kai australai kovon stjo nepavargę.

ISPŪDZIAI IŠ KREPŠININKŲ VIESNAGĖS AUSTRALIOJE

Visą eilę rungtynių laimėjus, mūsų krepšinio rink-

tinė, apvažinėjusi tolimesnius Australijos miestus, sugrįžta į Melbourną ir Adelaidę. Bus žaidžiama dar ir Sydneju, bet skaitoma, kad gražiausius pri-

ėmimus padarys Melbourno ir Adelaidės lietuvių kolonijos.

Lan kydamiesi sostinėje Canberroje, mūsų sportininkai buvo priimti JAV ambasadoriaus.

Televizijoje rodomų rungtynių komentarai labai palankūs mūsų rinktinės žaidimams. Po rungtynių būna dar pasikalbėjimai, tai su komandos kapitonu Varnu, tai su kitais žaidėjais ar palydovais.

Bendras įspūdis toks, kad mūsų rinktinė iki šiol dar nesutiko rimtesnio pasipriešinimo ir žaidžia daugiau pavienių pasirodymu. Dar nebuvo progos parodyti gražaus komandinio žaidimo. Bet ir tai žaidikai rodo didelę spartą, mėto puikiai ir parodo savo aukštesnę klasę.

Kietokai ir šurkščiai žaidžiančius australų žaidėjus apvaldo mūsų teisėjas dr. Gaška, turįs tarpt. krepšinio teisėjo leidimą. Būdinga, kad Canberroje australai norėjo, kad dr. Gaška neteisėjautų, bet griežtas V. Adamkavičiaus protestas padarė savo. Jis pareikalavo, kad australų teisėjai parodytų savo tokius pažymėjimus.

Apie pavienius sportininkus atplaukia gražiausi atsiliepimai. Pvz. apie clevelandietį Algį Motiejūną rašo, kad juo šeimnininkai susižavėję. Kalba puikiai lietuviškai, užsilaiko labai mandagiai ir daro be galo puikų įspūdį. "Malonu tokį svečią turėti", rašo laiške Motiejūno šeimnininkas.

Laisvalaikio rinktinės vyrai vyksta į parodas, apžiūri miestą, dalyvauja pamal-

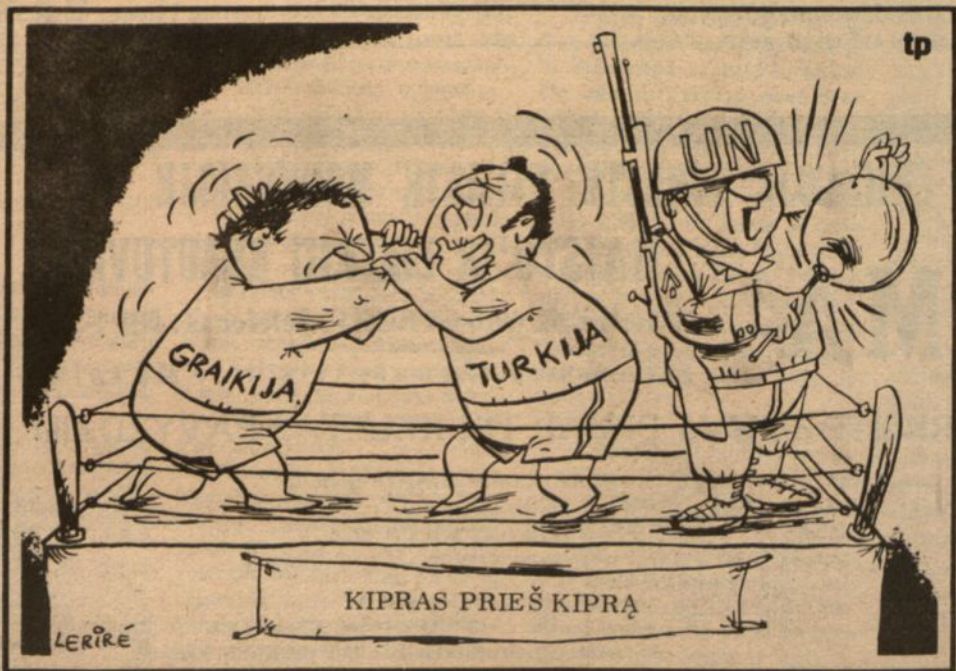
(Nukelta 1 2 psl.)

Sydnejaus dienraštis Sun įsidėjo tokią mūsų krepšinio Edvardo Šlomcensko nuotrauką su dviem Australijos lietuvių Gražina Maskauskaite ir Stefani Motiejūnaite, priklausančiom Sydnejaus Novaco klubo moterų krepšinio komandai.

Aprašęs Šlomcensko ūgį, svorį ir kitas techniškas žinias, laikraštis primena, kad lietuvių rinktinė be rungtynių Newcastle, Can-

berroj, Melbourne, Tasmanijoje, Adelaidėje, Perth ir Sydnejuje, dar susitiks aikštėje su Australijos olimpine rinkine.

- Ir štai 1297 rundas!...

Tai buvo Lietuvoje prieš 25 metus

(3) Ištrauka iš knygos "Lietuva tironų panciuose".

Pačių kandidatų, ar jie nori ir sutinka kad juos rinkytų į seimą, pasirodo, irgi niekas neklausė. Daugelis iš jų, neturį nieko bendra su komunistais, matydami, kad tas dalyvavimas seime nepriš prie nieko gero, stengėsi kaip nors nuo išrinkimo nusikratyti. Bet veltui. Kai kurie net labai griežtai ginčijosi reikalaudami, kad juos išbrauktų, bet jiems buvo paaiškinta kad jau vėlu. Sako, pavadėd ir fotografijos laikraščiuose paskelbtos, tai kaip gi dabar atšauksi. O taip pat jau ir laiko nėra, nes liko tik kelios dienos iki rinkimų... Be to, kandidatų yra pasiūlyta tik tiek kiek reikia išrinkti, tai jeigu atsisakysi, seime truks narių...

Kandidatų yra pasiūlyta tiek, kiek reikia išrinkti! Tai pats įdomiausias dalykas iš visų rinkimų. Vadinas, kiekvienas kuris buvo paskelbtas kandidatu, turėjo būti ir išrinktas, nežinint to, ar kas už jį balsuos ar nei Seimo sąstatas tokiu būdu buvo žinomas jau iš anksto prieš balsavimą.

Jeigu taip, tai kam tada rinkimai, kam balsavimas? Kaip vėliau paaiškėjo, visų apygardų kandidatų sąrašai buvo sudaryti net ir ne komunistų partijos centre, o tiesiai Sovietų pasiuntinybėje.

Ten sėdėjo iš Maskvos atėjęs Molotovo pagalbininkas Dekanozovas ir viską tvarkė pagal jam patiktus pasiūlymus, kuriuos ruošė Sovietų pasiuntinys Kaune Pozdnjakovas su savo štabu. Pozdnjakovas Kaune sėdėjo keletą metų ir jis gerai žinojo visas aplinkybes, pažinojo daug asmenų. Kur jam trūko informacijų, ten jam padėjo vietiniai komunistai ir tokie prisipalėkėliai, kaip, pavyzdžiui, Cvirka ir Gira. Taigi ir kandidatų sąrašus sudarė Pozdnjakovas su savo štabu. Dekanozovas juos tvirtino ir tvirtino, o komunistų partija juos tik skelbė "Darbo Lietuvos Sąjungos" vardu. Ir taip seimas jau buvo iš anksto išrinktas.

Kandidatų buvo numatyta tik tiek, kiek reikia išrinkti, nei daugiau nei mažiau. Kada jau po rinkimų vienas iš išrinktųjų, Dr. Garmus, nuėjo pas Dekanozovą ir ėmė jam aiškinti, kad jokių būdu nesutiks balsuoti už Lietuvos prijungimą prie Sovietų. Dekanozovas jam atrėžė:

"Ar taip?... Labai gaila, kad

aš apsirikau su pasiūlyta man jūsų kandidatūra".

Aišku. Dekanozovas sako "aš apsirikau" kad toks esi išrinktas į seimą. Jis pasako kad kandidatūra buvo "man" pasiūlyta. Tikrai, per tuos rinkimus kandidatų visų pirma buvo pasiūlyti Dekanozovui ir jie seimą išrinko. Tik paskui tie kandidatai neva buvo pasiūlyti rinkikams, kad ir jie juos išrinktų. Ko Dekanozovas neišrinko, toniekas kitas negalėjo išrinkti. O ką Dekanozovas buvo išrinkęs, tas ir turėjo būti išrinktas: to negalėjo pakeisti nei rinkikai, nei patys išrinktieji. Tik kada "išrinktieji" kai kurie pasišalaušė, tai Dekanozovas pamatė, kad jis apsiriko, kad ne visi jo išrinktieji pakankamai paklusnūs. Tam pačiam Dr. Garmui jis po pirma minėtų žodžių štai ką pridūrė:

"Tik pamėginkit! (Reiškia, tik pamėginkit nebalsuoti už prisiųgtą prieš Sovietų.) Yra priemonių daryti taip, kaip mes norime, o jų mes pakankamai turime".

Čia Dekanozovas pakalbėjo Dr. Garmui ne mažiau atvira kaip Molotovas profesorius Krėvelis - Mikėvičiui. Ir šitas nenumatė, kad toks Dr. Garmus gali kada nors iš bolševikų rankų išlysti ir tai viešai prieš visą tautą ir prieš visą pasaulį papasakoti...

Bet, nors seimas ir buvo jau iš anksto išrinktas Dekanozovo, vis dėlto turėjo būti suvaldintas taip, kad jis bent toli esantiems atrodytų išrinktas visos Lietuvos. Todėl prasidėjo nepaprasta agitacija, tokia agitacija, kokios Lietuvoje niekad nėra buvę net ir tais laikais, kai įvairios partijos išsiųsusios lenktyniavo dėl vietų seime.

Reikia pasakyti, kad buvo truputį keista ir net juokinga. Juo jeigu apygardoje reikia išrinkti 10 seimo narių, jeigu yra paskelbta 10 kandidatų ir kitų kandidatų pasiūlyti jau negalima tai, rodos, ko gi čia beagituoti, kam žmones gaišinti ir tiek daug pinigų tai agitacijai išleisti?

Jeigu rinkimų įstatyme būtų pasakyta, kad pasiūlyti kandidatai bus laikomi išrinktais, jeigu už juos bus paduota bent 5% balsų iš visų turinčių teisę balsuoti, o jeigu ne, tai bus rinkimai iš naujo, tai būtų kas kita. Bet įstatyme to nebuvo pasakyta. Iš to įstatymo išėjo taip, kad jeigu pasiūlyti kandidatai gaus nors ir po vieną balsą, visvien jie bus išrinkti. Seniau rinkimų įstatyme būdavo sakoma, kad jeigu apygardoje yra pasiūlytas tik vienas kandidatas sąrašas, tai nedaroma ir balsavimo. Nes kam gi žmones varginti. Kas norėjo ką pasiūlyti tas pasiūlė, daugiau niekas nesilū, tai reiškia, kad visi sutinka su tais, kurie pasiūlyti, arba kitiems vistiek. Čia gi buvo kitaip -- siūlyti kandidatų visiems neleido, o balsuoti liepė visiems. Liepė balsuoti ir grąšina, kad kas nebalsuos, tas bus laikomas liaudies priešu!

Kad agitatoriai stengėsi prikalbėti žmones eiti balsuoti, dar būtų buvę suprantama. Pačiam Dekanozovui reikėjo jo išrinktam seimui duoti autoritetą, parodyti bent toli esantiems, kad visi tiems kandidatams pritarė. Juoktingiau ir keisčiau atrodė tai, kad agitatoriams buvo įsakytą ypatingai išgirti kiekvieną kandidatą. Toks gyrimas suprantamas, kai yra konkurencija, kai norima, kad būtų išrinkti tie, o ne kiti. Bet čia gi tas nebuvo reikalinga, kadangi kandidatai neturėjo konkurentų. Bet visvien buvo įsakytą kandidatus girti išsiųsusius. Linksmausią tokio gyrimo istoriją pasakoja buvęs to "seimo" narys Romualdas Juknevičius, Vilniaus teatro režisierius. Jis pasakoja:

"1940 metų liepos mėnesį, atvažiavęs į Vilnių Dramos Teatro steigimo reikalais, buvau nustebinamas išvydęs ant tvorų iškljuotuose renkamy į Liaudies Seimą kandidatų sąrašuose (tarp kitko, lenkų kalba) savo pavarde sutokiais duomenimis: 'Juchniewicz Romuald, chlop, 54 lat.'. 'Nevykęs sutapimas', pamaniau. Jau iš to matyti kad ir šitas kandidatas apie savo kandidatūrą į seimą sužinojo tik iš skelbimų. Niekas jo sutikimo kandidatui būti nepaklausė. Tiesa, jis tuos skelbimus paskaites ir nepa-

galvojo kad tai jis yra tas kandidatas. Tai kas, kad jis Juknevičius Romualdas. Bet gi jis lietuvis, ne koks nors "chlop" (kaimietis, žemdirbys) jis teatro aktorius ir režisierius, tik 33, o ne 54 metų. Tat jis žmogus ir pagalvojo, kad čia tik nevykęs sutapimas, kad atsirado kažkoks lenkas Juchniewicz, kurio vardas irgi Romualdas, bet kaimietis, 21 metais už jį vyresnis ir renkamas į seimą.

Bet greit paaiškėjo, kad kandidatas į seimą vis dėlto yra ne kas kitas, o jis, Romualdas Juknevičius, teatro režisierius. Iš jo pradėjo reikalauti fotografijos ir žinių apie jo gyvenimą... Tas, vis manydamas, kad čia nesusipratimas, nusiuntė tiems, kurie reikalavo savo fotografiją, rašydamas, kad aš atrodau štai kaip, bet ar toju niekad nebuvau, man tik 33 metai amžiaus ir aš išviso ne tas, kurio jums reikia. Vis dėlto tas negelbėjo. Juknevičiui buvo išaiškinta kad tai jis turi būti išrinktas į seimą. Bet agitatoriai taip ir nežinojo, apie kokį čia Juknevičių kalba. Vienamitinge, sako, jie tvirtino, kad Juknevičius tai "ilgametis ir nenulistamas kovotojas už laudį, jis yra šaltkalvis, ilgus metus išsėdėjęs įvairiuose kalėjimuose už politinę veiklą".

Juknevičius gi sako: "Niekad kalėjime už nieką nesu sėdėjęs, nei chlopu nei šaltkalviu nesu buvęs. Bet tuose mitinguose, kuriuose apie jį tokius dalykus pasakojo, jis pats nebuvo. Jis tik paskui iš kitų sužinojo, kad apie jį taip buvo kalbama. Bet kaip negudriai kalbama. Juk visi tie, kurie Juknevičių pažino kaip vieną iš pačių geriausių Lietuvos teatro režisierių, juokėsi susirietę iš tokių kalbų. O ir tie, kurie Juknevičiaus nežinojo, negalėjo labai susižavėti tokiomis rekomendacijomis. Nes Lietuvoje nedaug kas garbino tuos, kurie sėdėjo kalėjime už politiką, visi žinojo, kad didelė dalis jų, kurie sėdėjo kalėjime už komunistinę veiklą buvo pasodinti todėl, kad jie norėjo Lietuvos valstybę panaikinti. Bet agitatoriams juk ne tai buvo svarbu. Jų uždavins buvo sudaryti įspūdį pasauliui, kad čia vyksta rinkimai. O kold gi rinkimai be agitacijos!

BALSAVIMAI SU MUZIKA IR ŠOKIAIS

Netrūko ateiti ir balsavimų diena -- 1940 metų liepos 14. Per paskutines kelias dienas skubotai buvo sudarytos rinkimų komisijos. Kaip jos turėjo būti sudarytos niekas smulkiai nežinojo. Bet jos buvo sudarytos. Jos susidarė panašiai, kaip ir kandidatų sąrašai. Kažin kas kažin kur numatė pavardes asmenų, kurie turi eiti į rinkimų komisijas. Policija išnešiojo tiems žmonėms įsakymus dalyvauti rinkimų komisijose ir baigta. Atsisakyti taip pat niekam nebuvo nei laiko nei galimybės. Tiesa, į tas komisijas tik dėl skaičiaus buvo pastatyta ir tokių žmonių kurie gal ir ne labai būtų norėję jose dalyvauti. Bet kiekvienoje komisijoje buvo bent po vieną, kurie tikrai žinojo, koks yra jų uždavinys. Tie komisijose viską sprendė, kitų nesiklausdami. Daugiausia gi komisijose reikėms turėjo nežinia kieno paskirti lakstantieji instruktoriai, kurie darė visą tvarką ir nurodė komisijoms, kaip kas turėjo būti padaryta: kad balsų

Mes karvytėms žalia šieno, mums karvytės balto pieno... (Iš Putnamo mergaičių stovyklos).

B. Kerbelienės nuotrauka

būtų daug ir kad visi balsai būtų už pasiūlytus kandidatus.

Kaip jau pirmiau minėta, balsuotojų sąrašų nebuvo, nes nebuvo laiko jiems sudaryti. Reiškia, į kiekvieną komisiją galėjo ateiti balsuoti kas tik norėjo, nesvarbu ar jis toje apylinkėje gyvena ar ne. Atėjęs balsuoti turėjo parodyti pasą, į kurį jam buvo dedama antspaudas kad balsavo. Bet pasirodė, kad daugelis tokių, kurie norėjo balsuoti, pasų visai neturėjo. Vieni sakėsi pametę, kiti dar išviso neturėjo... Gal jie visai nebuvo Lietuvos piliečiai, o gal dar perjauni pasus turėti, taigi perjauni ir balsuoti. Tokiems, kurie pasų neturėjo, o balsuoti norėjo, rinkimų komisijos galėjo duoti balsuotojo kortelę. Į tą kortelę antspaudų niekas nedėjo. Nes antspaudai buvo skirti dėti tik į pasus.

Kas iš to išėjo? Ogi tas, kad toks balsuotojas, kuris neturėjo savo, bet gavo balsavimo kortelę, galėjo balsuoti nors ir keiولیką kartų. Jis galėjo pabal-suoti vienoje apylinkėje, paskui neiti į kitas apylinkes, o paskui galėjo ir dar kartą ateiti į tą pačią apylinkę, kur jau pirma buvo, ir vėl balsuoti. Jeigu koks nors komisijos narys ir pastebė, kad tas jau nebe pirmą kartą balsuoja, tai komisijos pirmininkas, tas ištikimasis rinkimų vykdytojas, tuojau griežtai užginčija, kad šito dar jis nematė anksčiau balsuojant ir jis gali balsuoti. Komisijos pirmininkas tą pasako tokiu tonu, kad komisijos narys tuojau supranta, kad čia jam verčiau nesikūsti...

O kodėl komisijos pirmininkas leidžia keltis kartus balsuoti? Gi todėl, kad toks, kuris gavo balsuotojo kortelę vietoje savo, komisijos pirmininkui jau yra žinomas, kad jis balsuoja taip kaip jam reikia. Kitaip jis nebūtų davęs jam balsuotojo kortelės. Pagaliau, toks, kuris neturi savo ir nenori balsuoti taip, kaip bolševikams reikia, tas ir neateis balsuotojo kortelės prašyti. Taigi, jeigu kas gavo balsuotojo kortelę, tas jau šitiems rinkimams yra geras balsuotojas. Todėl komisijos pirmininkas nepavydi jam, jeigu balsuoja nors 20 kartų!

Kadangi balsuotojų vis dėlto nebuvo labai daug, tai reikėjo juos kaip nors pritraukti. Svarbiausia pritraukimo priemonė, žinoma, buvo žymėjimas balsavimo į pasus ir aiškus grąšinimas, kad

tie kurie nebalsuoja, yra liaudies prieštai, kuriuos reikia likviduoti. Bet vien tuo nebuvo pasitenkinta. Daugelyje vietų rinkimų salėse buvo pasamdyti muzikantai ir buvo surengti šokiai. Kas pabal-suoją, gali pasilikti ir šokti. Nedaug kas ta muzika pasinaudojo ir nedaug kam norėjosi šokti, kai tokie dalykai Lietuvoje dėjosi. Bet visvien galima sakyti, kad tai buvo linksmi rinkimai: linksmi žiūrėti iš šalies, bet nelinksmi lietuviams.

Bet komisijoms tuoj prasidėjo bėda, kai pamatė, kad balsuotojų vis dėlto yra labai mažai. Iš centrų siunčiamos telefonogramos, kad reikia daryti viską, kad tiksliai balsuotojų nuosimtis būtų kuo didesnė. Savaiše kilo klausimas, kaip gi apskaičiuoti nuosimtis jeigu nežinia, kiek ištikrųjų turi būti apylinkėje balsuotojų.

Šį klausimą komisijos, arba,

tikriau sakant, komisijų pirmininkai ar kiti patikimieji komisijų nariai sprendė įvairiai. Daugumoje vietų komisijos ėmė spėlioti, kiek gi maždaug toje apylinkėje galėtų būti rinkikų. Na, pagal savivaldybės žinias, gyventojų apylinkėje yra maždaug 7,000. Tada komisija skaičiuoja, kad apie 20% iš jų turi būti nesuaugusių. Taigi balsuotojų turi būti apie 6,500. Bet, mano sau, kad atrodytų geriau suskaičiuoti, užrašysim kad balsuotojų šioje apylinkėje buvo 5,673. Kas gi tikrins! Juk sąrašų nėra! Bet palauki Negerai! Maža kas ateina balsuoti. Iš ko gi mes padarysim didelę balsuotojų nuosimtį? Ne, reikia turinčių teisę balsuoti imti mažesnę skaičių. Rašykim, 3673. Užteks!

(Bus daugiau)

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŲS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŲSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI IŠSIUNČIAMAI PASTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

Ginčas dėl žodžių...

(Atkelta iš 1 psl.)

Sakoma, kad diplomatams liežuvis yra duotas, kad paslėpti savo mintis. Tas posakis kilo tada, kada dar nebuvo rinkimų ir įvairius kraštus valdė karaliai. Šiais laikais tas posakis daugiau tinka politikams. Kiek primeluojuama priešrinkiminėse kampanijose! Apie save ir savo oponentus. Pagaliau, reikia ką nors pasakyti! F. D. Rooseveltas žadėjo nekariauti ir padarė viską, kad tik Amerika būtų įtraukta į karą. Politikas dažnai gali būti priverstas daryti tai, ko anksčiau negalvojo. Bėgamieji įvykiai jį priverčia užtat ginčas dėl žodžių ir programų, ypač tokių, kurias gali aiškinti, kaip nori, negali būti labai vaisingas.

Krepšininkai Australijoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

dose. Žinoma, vakarais vakarienės, priėmimai ir t.t. Būdinga, kad į rungtynes prisirinko ir tokių lietuvių, kurių keletą metų neteko matyti jokiame lietuviškame parengime. Taigi, rinktinė išjudino ir "paklydusius avelės". Na, o merginų akys, turbūt, rinktinės žaidėjus mato ir miegant. (bb)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur. Import. from Italy.....	5th	\$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska.....	5th	\$3.98
3. NAPOLEON Vermouth. Import. from France.....	5th	\$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand.....	5th	\$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine.....	5th	\$.69
6. ST. REMY BRAND. Import. from France.....	5th	\$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine.....	5th	\$.98
8. BORDEAUX Wine .Red or White.....	5th	\$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VLTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

SVARBESNIEJI MOMENTAI IŠ J. SMETONOS KALBOS

Adv. Julius Smetona savo paskaita Washingtono Lietuvių Dienoj nurodė būdus ir priemones, kaip siekti Lietuvos išlaisvinimo išveivijoje, nurodė iki šiol dar menkai mūsų praktikuojamas Lietuvos bylos kėlimo galimybes JAV-se ir kokių įnašų galėtų prie to prisidėti kiekvienas eilinis lietuvis.

"Adv. J. Smetona pamokomai ir gerai kalbėjo, kaip reikia propagandą vesti tarp amerikiečių", rašė Darbininkas 1964.7.8.

Kokie svarbesnieji jo kalbos momentai mums visiems išdėmėtini? J. Smetona, palygindamas amerikiečių politiką pasakymus prieš komunizmo kalbą:

"Iš to išplaukia, kad ir lietuviai, priklausą vienai ar kitai partijai, Lietuvos laisvinimo akcijoje negali susiskirstyti į lietuvių -- demokratų ir lietuvių -- respublikonų, bet visi turi tilpti viename tautiniame junginyje, kurio tikslas yra komunistinės vergų sistemos panaikimas. Toks lietuviškojo junginio vieningumas pakeltų jo svorį ir atpalaiduotų jį nuo didžiųjų Amerikos partijų tarnaitės funkcijos..."

Nors labai svarbu, kad galimai daugiau Lietuvių įsijungtų į didžiulias Amerikos partijas -- respublikonus ir demokratų -- lietuvių tautinis interesas kalba prieš tokį lietuviškojo junginio suskaldymą Lietuvos laisvinimo akcijoje. Kiek tai liečia Amerikos politiką, mes esame arba demokratai arba respublikonai, bet lietuviškoje veikloje mes tesame lietuviai ir balsuojame už tos partijos, kurie atmeta koegzistenciją su sovietų vergų valstybe, nekreipdami jokio dėmesio, kuriai partijai jie priklauso." Prisipažinkime, kad daugelis lietuviškų demokratų ir respublikonų einant balsuoti pamiršta savus tautinius interesus ir balsuoja tik už partinius kandidatus, nežinodami jų nusistatymo Lietuvos atžvilgiu. Kitaip sakant, balsuoti neina lietuvis, bet tik demokratas ar respublikonas."

Kitas labai svarbus ir menkai mūsų dėmesio ligi šio susilaukęs Lietuvos bylos kėlimo veiksnys, kurį J. Smetona išskiria savo kalboje, yra JAV spauda, radijas ir televizija. Šių priemonių reikšmę jis nušviečia pabrėždamas, jog mes labai sielojames sutraukti į kokią minėjimą galimai daugiau žmonių ir, jei susirenka apie 1000, kas labai retai pasitaiko, džiaugiamės, kad buvo labai gausus.

"Bet mes patys, palyginamai gerai susipažinę su komunizmu, žinome, kas dedasi Lietuvoje, tuo tarpu Amerikos visuomenė mažai težino arba klaidingai informuojama, o jų laikraščiai tiražas ne tikstantis, o šimtai tikstantių."

Jis nurodė, kad nėra taip sunku pasinaudoti JAV spauda, radijo ar televizija, ką galėtų atlikti jau ir mūsų jaunieji akademikai. Mūsų geltonplaukės lietuviškos, -- jo žodžiais tariant, -- studijuojančios žurnalizmą, istoriją, kalbas ir gerai susipažinusių su Lietuvos klausimu, puikiai tikų informacijų teikimui. Visos minėtos priemonės, jo manymu, naudojamos diena iš dienos.

Netenka abejoti, kad visi, nors ir mažiausias savo pareigas supratę ir atlikę, daug pasiektume bendrame kelyje į Lietuvos laisvę, tačiau kalbant apie eilinį lietuvių susidūrimą su viena problema, tai visiškai nesidomėjimu politika. Kam gi rašysime, jei nežinome, kas mums palankus ir kas mūsų priešas.

Daug pasitarčiau paskirti asmenys, pav., newyorkiečio dr. V. Paprocko kabinetas yra nelyginant lietuviškos židynės ne vien lietuviškos spaudos gausumu, bet ir savo pacientų apšvietime svarbiausiais lietuvių gyvenimo įvykiais.

Dr. Radzianaus energingai darbuojasi rezoliucijų rėmimo New Yorke. Toks pat gyvas ir judrus yra dr. V. Ramanauskas, Vilties draugijos pirmininkas Clevelande.

Lietuviai gydytojai galėtų daug daugiau pasidaruoti, nes jie, kaip ir gausių org-jų vadovai, turi skaitlingą savo pacientų lietuvių auditoriją.

Yra ir daugiau paskirų žmonių, daug pasitarujančių reaguojant į amerikiečių spaudoje pasitaikančius apie Lietuvą neigiamus straipsnius -- protesto laiškus, o į teigiamus -- padėkos. Pažįstu vieną newyorkietį A. Sniečų, čia gimusi jauną lietuvį, kuris turi ir eilę žymių asmenų atsakymų į jo rašytus laiškus.

Jei kiekvienas taip jautriai savo tautines pareigas atliksime, Lietuvos byla nebus užmiršta.

E. Čekienė

PREZIDENTO ANTANO SMETONOS MINĖJIMAS PRIE PACIFIKO

S. J. PALTUS

Prezidento Antano Smetonos 20 metų mirties sukaktuvės buvo iškilmingai paminėtos ir tolimame vakarinės Amerikos didmiesčio, Los Angeles.

Liepos mėnuo nėra dekingas laikas dideliems susibūrimams salėse, ypač pietinėje Kalifornijoje, kur saulė savo spindulių niekad nesišykšti, o liepos 12 d., kada įvyko minėjimas, buvo ypatingai saulėta. Tad Minėjimui ruošti komitetas, į kurį įėjo beveik visos žymesnės vietos organizacijos (dvidešimt viena, iš viso) kiek su nepasitikiėjimu žiūrėjo į galimą susirinkimo gausumą. Tačiau ruošėjų viltys daugiau negu išsipildė: tiek šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, kur minėjimas buvo pradėtas iškilmingomis pamaldomis, tiek šv. Kazimiero parapijos salėje, kur įvyko pats minėjimas-akademija, buvo pilnos žmonių. Tas parodė,

diplomatiškai ir tuo pasidarydami sau nemažos žalos, jie pasakė daug teisybės. Ši teisybė labai nemalonai daugumai liberalų, nežinant ar jie respublikonai, ar demokratai. Dešinėji arba konservatyvūs amerikiečiai, jau nekalbant apie pačius kraštinčius, trukdo vykdyti taip vadinamą togetherness politiką.

Aš manau, kad daugumai lietuvių šis reikalas yra labai gerai suprantamas ir nevertėtų jo kartoti. Bet paskutinis dr. V. Kavolio moralinis pamokslas priverstė mane rašyti šį laišką.

Argi dar reikia aiškinti kieno kdekvienas lietuvis, kuris tik kiek aktyviau besireiškia visuomeniniam ar politiniam gyvenime, yra laikomas reakcionierium, fašistu ir karo kurstytoju. Prieš mūsų norą ir mūsų visai nesiklausančiam esame pasidarę Birch Society garbės nariais, jeigu taip galima išsireikšti. Ir kodėl? Gi todėl, kad kovojam dėl savo tėvynės laisvės. Jeigu meilė savo kraštui, jeigu troškimas savo tėvynės laisvės suteikti manekstremisto titulą, tai aš tuo didžiuojuos. Visai rimtai savo bendradarbiams amerikiečiams sakau, kad esu ekstremistas, nes myliu Lietuvą. 1956 metų vengrų jaunui, mirę po tankų vikšrais, buvo ekstremistas. Ir tai garbė jiems ir gėda Amerikos liberalams. Specialiai V. Kavoliui galiu dar priminti, kad Povilas Lukšys, Antanas Juozapavičius, 1919 metų didvyriai buvo ekstremistai ir 1941 metų Juozas Milvydas, Dženkaitis ir tikstantieji kiti buvo ekstremistai, nes jie mirė dėl Lietuvos laisvės.

Pagal V. Kavolį, kuris šiandien yra naujų laikų intelektualas, išeiti, kad visi ekstremistai -- urviniai žmonės.

A. Grinius
Stanford, Calif.

KAIP YRA SU BŪRELĖJŲ GLOBOTINIAIS

Dirvoje liepos 15 d. Nr. 81, 7 p. Steponas Nasvytis, Vasario 16 Gimnazijai remti 5-to ir 53-io būrelių vadovus, savo pranešime rašo, kad minėtų būrelių globotinė Žibutė Povilavičiūtė, šiemet baigusi Vasario 16 gimnaziją, buvo minėtų būrelių globota ir šelpta per visą jos buvimo laiką šioje gimnazijoje. Minėtą Žibutę Povilavičiūtę 1958 ir 1959 metais globoto ir šelpė 44-sis būrelis iš Detroito (Lietuvių Vasario 16 gimnazijos pajamų kvitai 6168 ir 6518).

53-sis ir 5-sis būreliai galėjo Z. Povilavičiūtę šelpti ir globoti tik nuo 1960 metų, kai besant jau VI klasėje. (Žiūr. Draugo 1960 m. 305 nr., Detroito žinios).

Tokių laimingų laikų Vasario 16-jai gimnazijai nėra turėjusi, kad būtų galėjusi skirti net po 3 būrelius kiekvienam savo gimnazijos mokiniui šelpti ir globoti. Reiškia pagarba.

Jurgis Mitkus
Buv. 44 būrelio vadovas

kad daugumas lietuvių, nors ir būdami nevisada vienodų pažiūrų, savo prezidentą pagarbiai prisimena.

Pamaldos šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj

Iškilmingas mišias laikė kun. A. Valiuška. Jų metu galingai giedojo šv. Kazimiero parapijos choras specialiai jo vadovo, kompozitoriaus Broniaus Budriūno parinktas, tėvynę primenančias giesmes. Turiningame pamokslu kun. A. Valiuška pažymėjo, kad paprastai mirusiųjų prisimena vien giminės ir artimieji. Tik didieji žmonės prisimenami visų -- toks buvo ir šios dienos minimasis, prezidentas Antanas Smetona.

Minėjimas šv. Kazimiero parapijos salėje

Šventę atidarė Minėjimui ruošti komiteto ir Amerikos lietuvių tautinės sąjungos Los Angeles skyriaus pirmininkas Antanas Mažeika, trumpai apibūdindamas šio minėjimo esmę.

Prasmingą invokaciją skaitė šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Jonas Kučingis, meldamas Dievą duoti visiems lietuviams kalnus viršijantį tikėjimą ir viltį didesnę už pačią viltį, kad Lietuva tikrai atgautų savo laisvę.

Lietuvos garbės konsulas dr. Julius J. Bielskis savo trumpame žody nurodė prezidento Smetonos garsą ir garbę tarptautinėse sfere, ir apgailestavo, kad šitai nebuvo kaip reikiant išnaudota jam į Ameriką atvykus bei čia gyvenant. Tokio iškilaus asmens, kuriam tarptautinės sferos būtų tiek žinomos ir prieinamos, kaip A. Smetonai, mums ir dabar tebetruksta, tarė konsulas Bielskis.

Inž. Eugenijus Bartkus. ALT centro valdybos sekretorius ir buvęs Amerikos lietuvių tautinės sąjungos pirmininkas.

Savo paskaitoj nurodė, kad pagal darbų kiekį ir didumą Antanas Smetona būtų galėjęs Horacijaus žodžiais tarti: "Pasistaciau paminklą tvirtesnį už varį". Tačiau, nuožmaus prieš priverstas apleisti Lietuvą, jis teišsivežė žiupsnelį Gedimino kalno žemės ir šviesesnės ateities tėvynės viltį, o per Vokietiją, Šveicariją, Portugaliją ir Braziliją pasiekė didžiąją vakarų demokratiją, buvo sutiktas daugelio čia gyvenusių Amerikos lietuvių jūlios kritikos. Jis šaukė visus stoti į vieningą darbą Lietuvos vaduoti, bet kai kurios srovės ar asmenys jį skundė Amerikos valstybės departamentui, kad jis, esą, užsiimas subversine veikla... Sovietų rusai, tapę Amerikos sąjungininkais, dar labiau stengėsi jį nutildyti ar bent izoliuoti, bet jis nesiliovė kalbėjęs, rašęs ir dirbęs Lietuvai.

A. Smetona siūlė pamiršti tikras ar tariamas praeities nuoskaudas, nes W. Churchillio žodžiais tariant: "Jei tik nagrinėsime nesantaiką tarp praeities ir dabarties, tai prarasime ir ateitį". Nepavykus sudaryti jungtinės stiprios organizacijos kovai dėl Lietuvos laisvės, Smetona apgailestavo, kad: "Vienybė iki šiol nesurasta", bet nepasidūdamas nevilčiai ir sustingimui, jis siūlė: "Jei negalime kartu dirbti, dirbkime

šalimais, vieni kitiems netrukdydami".

Kai kas dabar linkę A. Smetoną laikyti kontraversiniu asmeniu, bet visi turėtų pripažinti, kad ir jaunystėje ir subrendęs jis nevengė jokio Lietuvai naudingo darbo. Daugelis politikų mato tik esamą laiką ir įvykius; prezidentas A. Smetona matė plačiau ir toliau. Todėl jis buvo daugiau valstybininkas, negu politikas, nes, amerikiečio Will Rogers žodžiais tariant: "Valstybininkas galvoja ne apie sekančius rinkimus, bet apie sekančią generaciją". Antanas Smetona galvojo ir dirbo būsimųjų lietuvių tautos kartų labui. Jis ir bus tų daugelio mūsų tautos kartų atmenamas, -- baigė savo įdomią paskaitą inž. E. Bartkus.

Antroj paskaitoj skautininkas Mykolas Naujokaitis pažymėjo, kad prezidentas Antanas Smetona buvo visų Lietuvos skautų šefas. Todėl ir Los Angeles skautai, šio minėjimo išvakarėse, turėjo dar ir atskirą minėjimą savo stovykloj, kur jam teko tuo pačiu reikalu kalbėti. Jaunieji skautai, augę grynai demokratinėje aplinkoj, kartais linkę žiūrėti klausiamai ar net neigiamai į valdymosi formą, kurioj ne visi demokratiniai elementai yra aiškiai matyti. Todėl ir jam teko aiškintis. Kai kuriuos tų klausimų jis ir čia iškėlė.

Ar galima laikyti prezidento Smetonos valdymą diktatūriniu? Tiesa, jis atėjo į valdžią karininkų padedamas. Bet krašto padėtis to tada reikalavo. Visas kraštas jį visur, kur tik jis lankėsi, entuziazingai sutiko ir nuosirdžiai jam pritarė. Jam valdant, Lietuva ir jos visos įstaigos tapo lietuviškos; mokyklų tinklas buvo išplėstas kaip niekad; valstybės ūkis buvo perorganizuotas moderniais pagrindais, ir tapo pajėgus lenktyniuoti su kitų valstybių ūkiais.

Vokiečiai, užėmę Kauną, ieškojo, kur yra buvusio Lietuvos "diktatoriaus" ir jo artimesniųjų pareigūnų rūmai, ir nustebo radę, kad prezidentas gyveno prastame sename name, kurį Vakaruose būtų nugriovę, kaip lūšną... Dar labiau jie nustebo, kad puikiai rūmai buvo statyti pradžios, vidurinės ir aukštosios mokykloms, bet ne tariamais "diktatūriniais" valdymo įrenginiais. Diktatoriai paprastai rūpinasi savo ištaikingumu ir pompa, tačiau prezidentas Smetona to nedarė, taigi vargu galima jį laikyti ir tokiu diktatoriumi, kaip čia kai kas supranta. Valdžia yra gera, kai atitinka realų gyvenimą. Prezidento Smetonos valdžia tokia ir buvo -- pažymėjo skautin. Naujokaitis.

Pats prezidentas Smetona, paskaitininko nuomone, širdy buvęs linkęs prie demokratijos, bet toji demokratija turėjusi būti drausminga -- vakarietiška, gal, šveicariška, o gal, amerikietiška.

Prezidento Smetonos žodžiai, šaukia lietuvių prie drausmės ir vienybės, turėtų būti mums gyvi ir šiandien. Mes dažnai esame prasti tautos vaikai: pasirenkame kelią, į kurį mus traukia impulsas, kai reikėtų vaduotis protu ir tautos interesų žiūrėti. Esame per daug susiskaldę. Kodėl negalėtume pamiršti savo atskirus asmeninius ar orga-

nizacinius menkus skirtumus -- ir sudaryti vieną tautinę tarybą Lietuvai laisvinti? -- baigė paskaitą M. Naujokaitis, versdamas klausytojus dėl daug ko pagalvoti.

Žurnalistas Bronys Raila, prieš paskaitydamas vieną A. Smetonos kalbą, savo įžanginiame žody pabrėžė, kad po 50 ar 100 metų, kai jau nebebus A. Smetoną pažinojusių gerbėjų ir priešų, jis atrodys kitaip, negu mums jis dabar atrodo. Išlikis tik jo raštai toki, koki jie yra -- kaip brandžiausi lietuvių publicistikos kūriniai. Gaila, kad tik pusė jo raštų tėra išleisti, bet ir jų yra keturi dideli tomai, be to, vienas tomas prakalbų.

Pasak B. Railos, rašytojas Kazys Binkis, kuris parašė Smetonos biografiją jo 60 metų sukaktuvių proga (tos biografijos buvo išspausdinta 300,000 egzempliorių), geriausia Smetonos kalba laikė jo kalbą, pasakytą vaikams motinos dieną minint (bene 1933 ar 1934 m.). Čia B. Raila tąją kalbą ir paskaitė su giliu įsijautimu bei dailia ekspresija.

Minėjimo daly solistė **Birutė Reivydaitytė-Dabšienė** padainavo S. Šimkaus "Kur bakūžė samanota" ir ariją iš operos Mignon "Ar žinai šalį tą?" Abi buvo sudainuotos su giliu jausmu ir stipria išraiška. Ypač antroji su jos žodžiais "tenai aš trokštu gyventi, milti ir numirti" kai kam ir ašarų išspaudė. Dainininkei virtuoziškai akomponavo kompozitorius Bronius Budriūnas.

Minėjimo programą lankščiai vedė inž. Nida Žibutė Balseytė-Brinkienė, ALT Los Angeles skyr. sekretorė.

Pietūs Lietuvių tautiniuose namuose

Po minėjimo įvykusiųose pietuose komiteto pirmininkas A. Mažeika pristatė iš New Yorko atvykusį Amerikos lietuvių tautinės s-gos centro valdybos pirmininką Vytautą Abraitį.

Sveikindamas losangeliečius, V. Abraitis nurodė į svarbą dalyvauti Amerikos politinėse partijose. Jam, pavyzdžiui, pavyko iškelti Lietuvos reikalą respublikonų suvažiavime Amerikos rytuose, ko padariny pavergtų tautų klausimas buvo įneštas ir į visos Amerikos respublikonų konvenciją San Francisce. Ten liepos 10 d. jis kartu su E. Bartkum ir Leonardu Valiuku pateikė ir paaiškino pavergtos Lietuvos bylą. Šituo buvo prisidėta prie stipresnio Lietuvos bylos išgarsinimo. Gal tai galėtų sukelti ir demokratų didesnį susidomėjimą Lietuvos byla?

Konsulas Bielskis pritarė dalyvavimui ir pozicinėse ir opozicinėse Amerikos partijose, tik įspėjo, kad, įsitraukę į vietos politines partijas, nepasistume svetimuose interesuose ir nepradėtume dėl jų tarpusavy peštis.

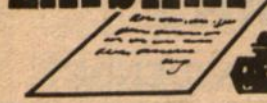
M. Naujokaitis iškėlė reikalą jungti, o ne skaldyti jaunimą. Jam pritarė ir V. Paziūra.

Šį puikiai pavykusį minėjimą suruošė dvidešimt vienos organizacijos komitetas. Komiteto prezidiumą sudarė A. Mažeika -- pirmininkas, A. Latvėnas -- sekretorius ir K. Šakys -- išdininkas. Ypač daug darbų padėjo kooptuotas prezidiumo narys, inž. V. Varanas.

Minėjimo iniciatoriai ir artimiausi talkininkai buvo ALT S-gos Los Angeles skyr. valdybos nariai, bū-

(Nukelta į 4 psl.)

LAIŠKAI

NESUSIPRATIMAI APIE ANTARINĖS EKSTREMIZMĄ...

"Kovoje už laisvę ekstremizmas nėra yda. Siekiant teisingumo, nuosaikumas nėra dorybė". Tai senatoriaus B. Goldwaterio žodžiai, pasakyti respublikonų konvencijoje.

Kaip įvairiai jie buvo sutikti ir interpretuoti šiame krašte! Stebėtis tenka, kaip žmonės, degdami neapykantą ir kerštą, gali iškraipyti žodžių prasmę ir pakeisti net aiškiausias mintis. Amerikos liberalai, ar jie būtų respublikonai ar demokratai, priklauso tai pačiai giminei. Jų ir tikslai ir metodai tie patys. Net tie vyrai, kaip buvęs prezidentas Eisenhoweris ir gub. Rockefeller-

ris yra užsūstę senatorių žodžiais. Kodėl? Jie įtaria, kad savo tvirtinimu senatorius patelsina Birch Society ir kitas pačias organizacijas. Gali būti ir taip. Tačiau tik aklas ir kurčias amerikietis nemato ir nesupranta skirtumo tarp Amerikos, kad ir kraštutinių, patriotų ir svetimos valstybės agentų, taigi -- išdavikų.

Amerikos politikai dar didelę klaidą, maišydami dvi labai skirtingas spalvas. Dėl vienos spalvos jie turėtų labai susirūpinti o kita, jeigu reikalai vyks patenkinamai arba gerai, savaime išbluks ir pranyks.

Dešimtosios kraštutinės organizacijos atsirado reikalo vėrimui neapykantą ir kerštą, gali iškraipyti žodžių prasmę ir pakeisti net aiškiausias mintis. Amerikos liberalai, ar jie būtų respublikonai ar demokratai, priklauso tai pačiai giminei. Jų ir tikslai ir metodai tie patys. Net tie vyrai, kaip buvęs prezidentas Eisenhoweris ir gub. Rockefeller-

Rinkimai Brazilijoje bus tik 1967 metais

Viename savo liepos vidurio pranešimų apie Brazilijos politiką pastebėjau, kad "C. Lacerda, Guanabaro valstijos gubernatorius labai nenorįs kai kurių naujojo rinkimų įstatymo paragrafų, kurie nenumatė, jog prezidentas privalo būti išrinktas absoliučia balsų dauguma". Tačiau C. Lacerdos norai sugriuvo lyg kortų namelis, papūtas stiprokam karo ministerijos vėjui. Ir tuo labiau C. Lacerda -- jis yra buvęs vienas ištakliausių revoliucijos rėmėjų -- priešinosi kai kurių konstitucijos nuostatų pakeitimui, tuo greičiau šie nuostatai buvo priimti federalinio seimo, kuriame dar ir šiandien vyrauja PSD-PTB koalicija, kuria taip pat rėmėsi ir buvęs žangistų rėžimas.

Atrodo, kad ir revoliucionieriai su prezidentu marš. C. Branco priekyje, suprasdami šią partinės aritmetikos svarbą ir įvertindami abiejų partijų PSD-PTB dabartinių lyderių gilą neapykantą C. Lacerdai, išnaudojo šią politinę padėtį savo naudai, panaudodami parlamentą sulaukiant C. Lacerdą ir jo augančią įtaką krašte. Federalinis seimas viename savo ilgiausių ir triukšmingiausių posėdžių priėmė kelio lika konstitucijos pakeitimų, kurių tarpe dabartinio prezidento Castelo Branco kadencija yra pratęsiama net iki 1967, III, 15. (Šis pakeitimas priimtas 205 prieš 93 seime ir 43 prieš 6 senate -- JŠ). Toje pačioje sesijoje seimas priėmė ir kitus konstitucijos pakeitimus, kaip "prezidento ir viceprezidento išrinkimą absoliučia balsų dauguma, kurios negavus nei vienas kandidatui, prezidentą rinko parlamentas; jeigu ir parlamentas negalėtų tokio išrinkimo įvykdyti, tada žmonės antru kartu rinktų du daugiausia balsų gavusius kandidatus. Kiti konstitucijos nuostatų pakeitimai yra šie: valstybinių mokesčių nemokėjimo privilegijos panaikinimas žurnalistams ir teisėjams; analfabetams ir puskarininkams balsavimo teisės suteikimas (analfabetai turės teisę balsuoti tik savo savivaldybių rinkimuose, gi puskarininkai išėję politikuoti privalės aplėsti armijos eiles -- JŠ); parlamento nariams neliečiamybės teisės atėmimas, kai prieš tokius parlamentarų yra iškeltos baudžiamosios bylos akštesniuose teismuose.

1965 m. spalio mėnesyje turėjusių įvykti rinkimų atidėjimas kaip seime taip ir už seimo sienų buvo sutiktas gana kritiškai. Gi C. Lacerda yra buvęs visų kri-

JURGIS SATORIUS,
Dirvos spec. korespondentas
Brazilijoje

tikų vėliavnešiu. Jis pareiškė, jog "toks nutarimas yra nemoralus, neteisėtas... ir jis C. Lacerda, visada likęs kandidatu į prezidentus, jeigu kada nors toki rinkimai būtų pravesti".

Apie visuotinių rinkimų atidėjimą dienraštis "Folha de São Paulo" VII, 18 rašė: "Visų pakraipų revoliucinės grupės, pasiekusios marš. C. Branco palikimo toje pačioje kėdėje iki 1967 m. pagaliau privalėtų suprasti, jog tai tebūnie paskutinis Institucinio Akto papildymas. Tos grupės buvo giliai įsitikinusios, kad toks prezidento termino pratęsimas yra būtinas revoliucijos pasiekimui užtikrinti. Reikia prileisti, kad tie revoliucionieriai sugebėjo įtikinti net patį marš. C. Branco, kuris net ketą kartų buvo pasisakęs prieš rinkimų atidėjimą.

Kai kuriems ne paslaptis, kad aukštieji kariški sluoksniai bei su jais glaudžiamie sąryšyje esančios civilių grupės buvo remiamos net ir tų antirevoliucinių jėgų, kurios prezidento kadencijos pratęsimu akte ieškojo tam tikrų savanaudiškų tikslų. Prie jų prisidėjo taip pat jokioms partijoms nepriklausą asmenys ir grupės, nes tai patenkino jų keistas ambicijas. Reikia tikėtis, kad artėjant 1967 m. prezidento rinkimų datai jie dar kartą nebūsią atidėti. Nors marš. C. Branco ir turi labai daug dorybių ir kitų

gerų privalumų, tačiau demokratija yra tokia sistema, kur žmonės išsirenka savo valdžią.

Karo ministras, kuris nulėmė, kad prezidento dabartinis terminas pratęsimas būtų nubalsuotas seime, pats atvirai prisipažino padaręs klaidą, kai sutiko su Institucinio Akto paragrafu numatiusiu revoliucinės valdžios pasitraukimą iš politinio gyvenimo 1966, I, 31. Tai buvo labai atviras prisipažinimas. Mes norime tikėtis, kad karo ministrui dar kartą neteks "atvirai prisipažinti", kad jis padarė antrą klaidą, pasirinkdamas 1967, III, 15. datą -- rašė dienraštis.

Man belieka priminti, kad didžiausias pralaimėtojas, kaip šiuo metu bet kuriam stebėtojų gali atrodyti, šioje politinėje dvikovoje yra buvęs ne kas kitas kaip C. Lacerda. Ar tik ne per daug ilgai jis "važinėjo" po užsienius? Man šiandien atmintin atelina tokia Lietuvos laikų iš 1926 m. politinė karikatūra, kai liaudininkų prokairioji valdžia buvo nuversta 1926, XII, 17, kur a.a. pirm. Šlezevičiui nukritus nuo valdžios žirgo, gabus karikatūristas padėjo tokį parašą: "Nemokėjai valdyti, tad marš prie elementoriaus!" Čia panašiai atsitiko ir su C. Lacerda. Ir kaip gi jo nesistengta, kad Jango išnyktų iš politinės arenos! O čia tokia staigmena: kraštas bus valdomas parlamento ir be rinkimų net iki 1967 m. kovo vidurio. Tai labai ilgas laikas ir per jį C. Lacerdos vardas galės būti primirštas...

ABEJOJA PAVERGŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS REIKALINGUMU...

Abu JAV sostinės Washingtono didieji dienraščiai, kurie negali nusiskusti informacijų stoka apie nuotaikas vyriausybės sferose, ryšium su Pavergtųjų Tautų Savaitės paskelbimu pa-

skelbė po straipsnį, kritiškai žvelgiant į tos Savaitės paskelbimo prasmę.

Washington Post savo vedamajame siūlo tą klausimą persvarstyti, kad "būtinybe nevirs-

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER ATOSTOGAS
GARSIAJE CAPE COD-OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JAŅSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod. Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir k. dekoratyvinių medžių parko. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.
- Siemet svečių patogumui padidinta valgykla ir salonas ir įrengta daugiau žaidimų aikštelių ir k.

Visa tai suteiks Jums tikrą poilsį ir sustiprins sveikatą.
Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ. 87 East Bay Rd., Osterville Cape Code, Mass. Marija Jansonienė tel. 428-8425.

PREZ. SMETONOS MINĖJIMAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

tent: A. Mažeika, I vicepirm. dr. J. Jurkūnas, II vicepirm. A. Latvėnas, sekretorė A. Nausėdienė ir išdin. J. Raibys.

Minėjimo metu estradą puošė didelis prezidento A. Smetonos grafinis portretas, specialiai šiam įvykiui inž. Jono Steikūno meniškai nupieštas.

Putnamo stovyklautojos prie Vilijos.

B. Kerbelienės nuotrauka

Clevelando lietuvių jaun. skautų Kęstučio draugovės skautai su vadovais A. Majorovu ir V. Staškevičiu, stovyklavę Clevelande liepos 10-12 d.

tų tikslas, galys savy turėti pavojų".

O svarbiausia, į pavergtų tautų sąvoką esą įjungta ir tokios tautos, neturinčios savo valstybinės praeities, kaip Kazakstanas ir kt. Kritiškai žvelgiama ir į Ukrainą, kurios nepriklausomybės siekliai daugiau išreiškia norus, nei tautinę bendruomenę. Washington Post todėl ir galvoja, kad tų tautų įjungimas "numenkina tų tautų reikalavimus, kurios pasižymi savo ypatybėmis ir valstybine istorija".

Laikraštis taip pat pripažįsta, kad pastaraisiais keliais metais Pavergtųjų Tautų Savaitės proklamacijos savo turiniu esą priartėję prie "realybės". Taip šiomet prez. Jonsonas savo proklamacijoje "išskelia žmonių teisę siekti nepriklausomybės ir laisvės". Laikraščio manymu, tai reikšmingas daiktas, tik kažin, ar tam tikslui reikalingos kasmetinės išskilmės.

Pabaigoje dar pažymėta, kad Pavergtųjų Tautų Savaitės proklamacija atsiradusi emigrantinių grupių spaudimo išdavioje. Panašias mintis randame ir kito dienraščio -- Star -- skiltyse. Ten rašoma, kad šiomet prez. Jonsonas proklamaciją išleides "be entuziazmo".

Proklamacijoje išvardintose tautos čia vadinamos pavergtomis, tam, kad palaikius jų nepriklausomybės svajonę, ir kad tuo prilaikius Maskvos politikos tolimesnį spaudimą. Tačiau tokios proklamacijos skelbimas tik trukdys Washingtono užsienio politikai. Vyriausybės sferose esą tvirtinama, kad "pavergtųjų tautų" sąvoka nebeatitinkanti tikrai pa-

dėčiai, nes "kai kurios iš jų sugebėję atsipalaiduoti nuo priklausomybės Maskvai..."

Tokiomis mintimis informuojant visuomenę, netenka stebėtis, kad kai kuriuose miestuose ir buvo jaučiamas aiškus nusistatymas tytomis praėti pro Pavergtųjų Tautų Savaitės minėjimus, kad -- nepakenkti Washingtono užsienio politikai...

GUŽAUSKŲ

BEVERLY HILLS
GELINYČIA
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadeniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

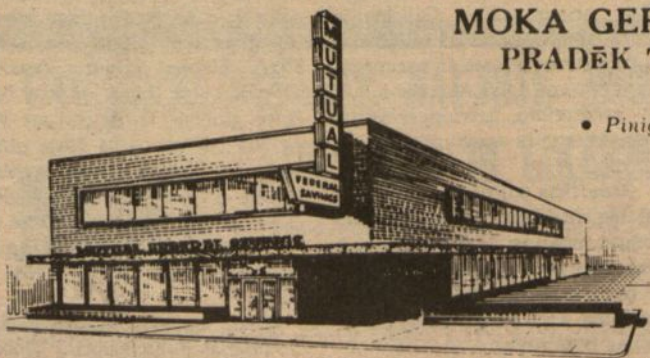
STATE FARM
MUTUAL
AUTOMOBILE
INSURANCE
COMPANY

THE BEST
FOR LESS!
Frank Zapolis

3208 1/2 W. 95 St.
CHICAGO, ILL., 60642
Phone: GArden 4-8654

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia rašinėti, juos galite atsinešti pašto, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

- Dabartinis dividendas 4% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

• Antradienį, liepos 28 d., 8:30 val. vak. televizijos KYW (3 kanalas) programoje numatyta specialus pusvalandis apie sen. B. Goldwaterį.

Ta proga sen. B. Goldwateris kalbės ne tik aktualiais politiniais klausimais, bet ir išaiškins savo nustatymą daugeliu kontraversiniais klausimais ir principais, dėl kurių jis pasiryžęs kovoti.

• Lietuvių Klubu gegužinė, kuri įvyks rugpjūčio 2 d., sekmadienį, Niaurų ūkyje, sutraukia didelį skaičių senosios ir jaunosios kartos ateivių, ne tik iš Clevelando, bet ir iš aplinkinių miestų.

Nors į gegužinę vykti autobusų registruojasi iš anksto Lietuvių Klube.

Kas tik tą dieną bus Clevelande — vyksta į Lietuvių Klubu gegužinę.

DIDELIS SUSIDOMĖJIMAS ARTEJANČIAIS RINKIMAIS

Cuyahogos apskrities demokratų partijos sekretorius Juozas Mull-Mullolis pranešė spaudai, kad po respublikonų konvencijos padaugėjo pasiteiravimų, kad būtų pakeista partinė registracija ruošiantis balsuoti. Tuo norėta pasakyti, kad daugelis respublikonų balsuotojų nori persiregistruoti į demokratų balsuotojų sąrašus. J. Mull-Mullolis paašškino, kad pagal įregistruotus partijos prklausomybei sąrašus balsuojama tik pirmi nuose rinkimuose, gi rudenį galima balsuoti už bet kurios partijos kandidatą, niekam netikrinant politinės priklausomybės. Anot Mullolio, svarbu, kad lapkričio mėn. žmonės eitų ir balsuotų už tą kandidatą, kurio jie nori laimėtoju.

Ta proga ir respublikonų Cuyahogos apskrities partijos centras praneša, kad po konvencijos padaugėjęs savanorių skaičius, siūlęs pinigines kontribucijas ir savanorišką talką.

Rinkiminė įstaiga (Board of Elections) praneša, kad jaudabar registravimasis balsavimui yra padvigubėjęs, lyginant su 1960 metais. Registruojasi daugiausia universitetų studentai ir vyresnio amžiaus negrai, iki šiol dar nedalyvavę jokiuose rinkimuose. Be abejo, kad prieš rinkimus abiejų partijų vadovybės guosis didesniu susidomėjimu rinkimais, tikėdamiesi daugiau balsų saviems kandidatams.

GRAŽIAI PRAĖJO BURIAVIMO DIENA

Lietuvių Budžių plaukiojimo ir buriavimo diena įvyko liepos 19 d. Palangos jachta iš savo stovėjimo vietos, Lake Side Club, išplaukė viena valanda anksčiau, nes yra 7 mylių vandens kelio nuotolyje į plaukiojimo dienos vietą. Prie Neff Rd. prieplaukos Palangos jachta jau rado 4 motorinius laivelius su svečiais, kurie pasitiko Palangos jachtą ir nekantriai laukė buriuoti. Čia ir prasidėjo pats maloniausias ir įspūdingiausias plaukiojimo lai-

kas. Kadangi Neff Rd. prieplauka yra negili, o Palangos jachta, reikia 7 pėdų gylis, tai motoriniai laiveliai svečius privėžė iki Palangos, kuri svečius plaukiojo ir paburiavo. Tas žinoma sudarė daugiau malonumo ir įvairumo plaukiojimui. Rodos vėjo ir nebuvo, bet Palangos jachta su 36 pėdų aukščio burėmis vėją pagavo ir puikiai atliko manevrinius judesius prieš vėją ir pavėjui. Smalsuolių, norinčių važiuoti buvo gana daug, nes laiveliai net po 10 kartų svečius vėžė prie Palangos buriavimui.

Po buriavimo, plaukiojimo ir maudymosi, dėl stokos vietos, kur būtų galima atsivėsinti, svečiai buvo pakviesti pas p. Jonaitis. Malonūs šeiminkai, įkairčius svečius pavalšino vėsinančiais gėrimais ir skaniais užkandžiais. Tuo nuotalkinga ir gerai pasisekus plaukiojimo diena užsibaigė.

PARDUODAMI NAMAI

Savininkas parduoda mūrinių bungalov, prie E. 185 gt. Netoli lietuvių bažnyčia ir mokykla. 5 kamb. ir uždara veranda. \$26,000.

Tel. KE 1-9623.

(85-86)

Savininkas parduoda pelningą 1 šeimos namą. 5 kamb. apačioj, 4 viršuj. Visas apmuštas aluminijum. Dvigubas garažas. Prie E. 185 gt. Netoli lietuvių bažnyčia ir mokykla. \$27,000.

Skambinti po 5:30 val. vak.

Tel. 486-2601.

(85-86)

PARDUODAMAS NAMAS Hiller Ave., prie E. 185 gt. Mūrinis colonial, 3 miegamieji. Parduoda savininkas.

Tel. IV 1-3761

(84-86)

I E Š K O M A

senesnio amžiaus moteris, sutinkanti gyventi prie senesnio amžiaus našlės. Nemokamai butas ir visas išlaikymas.

Teirautis tel. MU 1-0192.

(86-87)

2 ŠEIMŲ NAMAS

Netoli Euclid gatvės. Po 5 kambarius kiekvienam bute. 2 gazo pečiai. Garažas. Prašo \$13,500. Padarykite pasiūlymą.

ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne Real Estate
1535 Hayden Ave.
MU 1-6190 — įstaiga;
KE 1-4080 — namai
(82-87)

PARDUODAMAS NAMAS

1195 E. 87 — į šiaurę nuo Superior Ave.

\$490.00 įmokėjimas patvirtintas FHA už kainą \$12,800. Naujai dažytas, moderni vonia, gazo pečius, variniai vamzdžiai, 4 miegamieji antrame aukšte.

Namas parengtas įsikraustymui. Veikite skubiai!

DICK GILMAN

Westside Realty
(84-86)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 2 D. Lietuvių Piliečių Klubu metinis piknikas Niaurų sodyboje.

RUGSĖJO 6 D. Lietuvos Tautinės šventės ir K. Donelaičio minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia LB I apyl. valdyba.

RUGSĖJO 6 D. New Yorko vyrų okteto koncertas N. parapijos salėje.

RUGSĖJO 12 - SPALIO 15 Dailininko A. Dargio ir skulptoriaus A. Mončio meno paroda.

RUGSĖJO 19 ir 20 D. Amerikos ir Kanados Skautininkų ir vadovų sąskrydis šv. Jurgio parapijos salėje.

RUGSĖJO 20 D. susipažinimo pobūvis Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia LVS Ramovė.

RUGSĖJO 27 D. kun. Petro Dzegoraičio 25 metų kunigystės jubiliejus - banketas, šv. Jurgio parapijos auditorijoje.

Į Tėvynės Garsų sukaktuvinį balių atsilankė ir Clevelando miesto burmistras Ralph Locher su ponia. Nuotraukoje grupė svečių su Tėvynės Garsų radijo programos vedėju J. Stempužiu. Iš kairės: J. Dau-gėla su ponia, Ch. Gold, President of the Bowling Assn. of Greater Cleveland, neatpažinta viešnia, J. Stempužis, Mrs. Locher ir Clevelando burmistras R. Locher.

RUGSĖJO 27 - SPALIO 4 A. Tamošaitienės dailės, tautinių au-dinių ir drabužių paroda Čiurlionio Ansamblio namuose. Rengia LB I apyl. valdyba.

SPALIO 3 "Užburti vaikai". Vaidina Chicagos K. Donelaičio mokyklos teatro mėgėjų grupė šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 10 D. SLA 136 kuopos vakaras šv. Jurgio par. salėje.

SPALIO 17 - LAPKRIČIO 19 Dailininko V.K. Jonyno meno paroda.

SPALIO 18 D. Lietuvių Bendruomenė rengia Lietuvių Dieną Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 24 D. metinis Lithuanian Village ballus - banketas su programa Lietuvių salės patalpose.

SPALIO 25 D. Kristaus Karaliaus akademija ir metinė vakarienė Nauj. parapijos salėje. Rengia Moterų Sąjunga.

SPALIO 31. Metinis Korp. Neo-Lithuania ballus.

LAPKRIČIO 7 D. Pilėnų tunto vaidinimas šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 14 ir 15 D. Vaidilos Teatro premjera "Užburtoji dūdelė" šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 21 - GRUODŽIO 17. Dailininko R. Viesulo meno paroda.

LAPKRIČIO 21 D. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas. Rengia LVS Ramovė.

LAPKRIČIO 22 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos pietūs šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 26-29 D. Amerikos ir Kanados Ateitininkų Sen-draugių suvažiavimas.

GRUODŽIO 19 - SAUSIO 21. Dailininko V. Kasulio meno paroda.

GRUODŽIO 27 D. Vysk. Valančiaus lit. mokyklos Kalėdų eglutė šv. Jurgio parapijos salėje.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas Slovėnų auditorijoje. Rengia Lietuvių Bendruomenė.

Teisėjas Robert Krupanski, sveikindamas Tėvynės Garsų sukaktį, prisiminė ir Pavergtųjų Tautų Savaitę. Toliau matyti stovint Milda Lenkauskienė, pravedusi sukaktuvinio balius programą, ir dalis svečių.

Cuyahogos apskrities kontrolieriaus (Ralph Perk) įstaigos pareigūnai Tėvynės Garsų radijo valandėlės sukaktuviniam baliui. Chas. Gold nuotrauka

SAUSIO 3 D. šv. Kazimiero mokyklos kalėdinė eglutė.

VASARIO 20 D. šv. Kazimiero Lit. Mokyklos parengimas.

KOVO 7 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos ruošiami pietūs, "Aukuro" ansamblio išvykoms paremti.

BALANDŽIO 4 D. "Aukuro" ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 25 D. Vysk. M. Valančiaus lit. mokyklos tradicinis metinis ballus.

BALANDŽIO 26 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. M. Valančiaus lit. mokykla.

SATISFACTION

MORTGAGE loan at ST. CLAIR SAVINGS

813 EAST 185TH STREET
6235 ST. CLAIR AVENUE
25000 EUCLID AVENUE
26000 LAKE SHORE BLVD.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

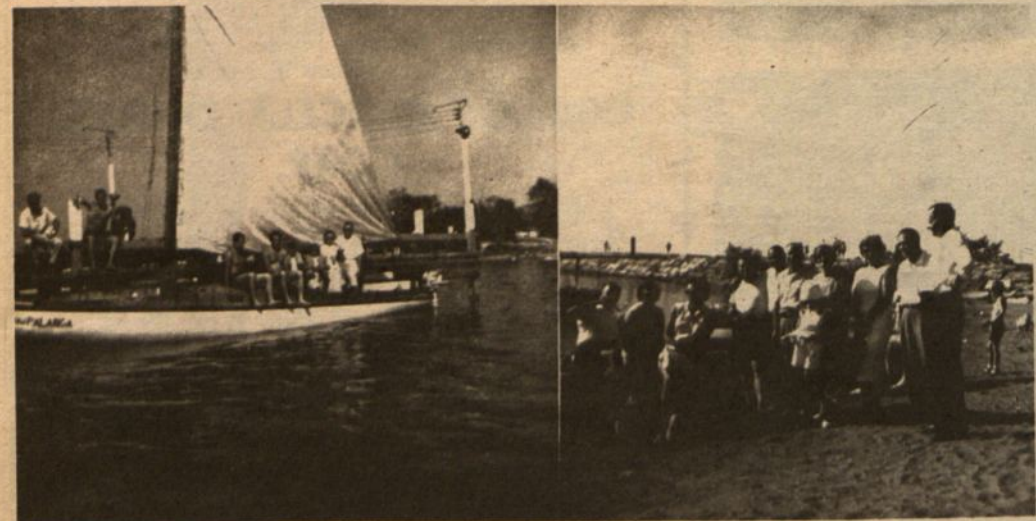
Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

Vaiždai iš Lietuvos Budžių suruošto buriavimo. Kairėje ant jachtos Palanga sėdi: inž. Balys su žmona ir dukrelėmis, A. Rukauskas ir kt. Dešinėje grupė svečių laukia eilės buriuoti. Ketvirtas iš kairės Lietuvos Budžiams remti valdybos pirm. A. Jonaitis.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Rugpjūčio mėn. Dirva išeis 2 kartą į savaitę.

Ryšium su tarnautojų atostogomis, Dirva rugpjūčio mėn. pasirodys du kartą į savaitę — trečiadieniais ir penktadieniais.

Sekanti pirmadienio Dirvos laida išeis rugpjūčio 31 d.

• Tomas Andrius Kisielius, mokyklą pradėjo lankyti 1952-53 metais ir per visą laiką pirmavo geriausiais pažymiais.

Nuo pradžios buvo pirmu mokiniu atžymėtasis Honor Roll ir Award. Baigė gimnaziją 1964 VI 4 geriausiu mokiniu. Gavo premiją (Scholarship Findley College), kurią atsisakė priimti.

Pernai buvo išrinktas į Sydney miesto ir apylinkės jaunimo forumą (Youth Forum) ir su ta grupe dalyvavo televizijos programoje Daytono stotyje. Pasirūmėjęs sporte, moksle, kartu puikiai skaito ir rašo lietuviškai.

Šį rudenį pradės studijuoti Notre Dame University, South Bend, Ind. Tomo tėvas yra gydytojas ir turi chirurgijos kabinetą Sidney, Ohio.

• Prezidento A. Smetonos monografiją užsiprenumeravo:

Iš New Yorko: Vincė Januškaitė-Leskaitienė, Petras Paprockas, Petras Matėkūnas ir Aloyzas Balsys.
Iš Californijos: Stasys Raštikis, Mykolas Naujo-

kaitis, Juozas Jurkūnas, Stasys Žymantas, A. Naujokaitis ir Vladas Pažiūra.

Iš Illinois: Dr. Romas Giniotis.

Iš Floridos: Jonas Verbelas.

Iš Detroito, Mich.: Algirdas Vaitiekaitis.

• Meldutis Laupinaitis, Brazilijoje gyvenantis lietuvis žurnalistas, rengia priešbolševikinę trumpą filmą. Ieško iliustracinės medžiagos. Turintieji ir galintieji paskolinti prašomi rašyti: M. Laupinaitis, Av. Casper Libero, 134 — 1. o and.-s/120, Sao Paulo, Brazil.

• Dail. Vytautas Ignas ir ponis, atostogaujantis Maine valstijoje, svečiuojasi pas dailininkus Lapę ir Elskų.

• V. A. Krikštolaičiai, A. L. Montessori draugijos Chicagoje nariai jau dveji metai turi savo kelionių biurą: Society Travel, Inc., 162 No. State St., Chicagoje. Jų duklė Virgutė lankė Vaikų Namus.

• Tėv. Leonardas Andrius patvirtintas lietuvių pranciškonų provincijolu. Kiti vadovybės nariai yra Tėv. Jurgis Gailiūšis, Tėv. Bernardas Grauslys, Tėv. Juvenalis Liauba, Tėv. Paulius Baltakis.

GINKIME SAVO SOCIALINĖS APSAUGOS TEISES

Jungtinėse Amerikos Valstybėse daug žmonių, sulaukusių 65 metų, neturi nuovokos, kad jie gali kas mėnuo gauti socialinės apsaugos išmokas (benefits), kaip yra pastebėjęs J. R. Pederson, socialinės apsaugos skyriaus vedėjas Cleveland, Ohio.

Socialinės apsaugos užmokestis neateina savaime. Gauti išmokom reikalinga būtinai kreiptis į socialinės apsaugos įstaigą ir užpildyti atitinkamą pareiškimą (application).

Pederson yra pareiškęs, kad pastaraisiais metais buvo pakeistas kiekis daugelio darbų, kurie įgalina socialinei apsaugai, ir dėl to kai kurie asmenys, kurie anks-

Michigano valstijos gubernatorių George Romney, ryšium su skelbiama Pavergtųjų Tautų Savaitė, birželio 30 d. pas save priėmė pavergtųjų tautų atstovus. Nuotraukoje lietuvių delegacija -- Lietuvių Studentų Sąjungos CV sekretorė Giedrė Bajornaitė, Studentų Gairių redaktorius Rimantas Griškėlis, Daiva Bajornaitė su gubernatoriumi George Romney, Hal Bell nuotrauka

čiau tos teisės neturėjo, dabar gali ją pasinaudoti. Tie asmenys, kuriems prieš keletą metų socialinė apsauga buvo atsakyta dėl nepakankamo darbo, turi vėl kreiptis į socialinės apsaugos įstaigą ir pasitikrinti savo teisę.

Daug asmenų virš 65 metų, kurie dirba pilnai ar dalinai, dabar turi teisę kas mėnuo gauti socialinės apsaugos išmokas. Pavyzdžiui, jeigu kieno mėnesinė išmoka yra \$100, o per metus uždirba \$2000, tai turi teisę gauti \$650 metinių išmokų.

Šis asmuo turi teisę į dalinį socialinės apsaugos išmokę, nes jis tepraranda tik vieną dolerį nuo kiekvienų \$2, kai per metus uždirba \$1200 iki \$1700, jam atskaitomas doleris už dolerį tiksliai virš \$1700 metinio uždarbio.

Pederson pabrėžė, kad yra dvi grupės žmonių, kurie turėtų kreiptis į artimiausią socialinės apsaugos įstaigą: tai tie, kurie yra virš 65 metų, nežinint to kad jie dar dirba ir tie, kuriems socialinė apsauga buvo atsakyta dėl nepakankamo darbo.

Išpūdžiai iš SLA seimo

Per šimtą delegatų, atstovaujančių įvairioms kuopoms, susirinko į 53-čią seimą Wilkes-Barre, Pa. Ypatingai malonu buvo pajusti, kad tai esanti gimtoji SLA vieta (1886 m.) Seimą lyg gaubte gaubė senųjų lietuvių ateivių dviasia, pasižventimas ir broliška meilė.

Atstovauta visokio dydžio vietoms JAV-se ir Kanadoje. Atrodo, kad ir atstumai pasiryžę liū nevaržė: būta dalyvių net iš Californijos -- A. ir Dr. M. Devenia ir Floridos -- A. Kaulanienė.

Plačios apimties darbų tvarka seimo neužtesė, nes tinkama vadovybė ir drausmingos esminės diskusijos įgalino visą programą išsemti per tris dienas: liepos 6, 7 ir 8. Pirmininkavo beveik visą laiką energingas ir labai apdairus prezidentas P.P. Dargis, viceprezidentas S. Gegužis pavaduojamas.

Tikrai pagirtinas atsakymas nuo ilgų ir kartais "tuščių" sveikinimų, o jųjų vieton Kr. Doneičio minėjimo įterpimas. Profesoriaus dr. J. Puzinas trumpoje paskaitoje ryškiais bruožais apibūdino poeto asmenį, gyvenimą bei skaudžias negeroves aplinkoje. Tuoj pat visų mėgiamas bei vis dažniau ir dažniau visur kviečiamas V. Žukauskas

pailiustravo paskaitą fragmentais iš Metų ir Šuns didgalvio pasakėčia gyvai, stilingai ir karštai keldamas viso seimo nuotaiką iki entuziazmo.

Didelio prielankumo seimui parodė Wilkes-Barre miesto galva Fr. Slattery, pagerbdamas savo nuoširdžiam sveikinimo žodyje stambiai ir kultūringai vietos gyventojų dalį -- lietuvių, užjaušdamas dabartinės vergijos kančias tėvynėje ir linkėdamas greito išsilaivėjimo. Šia proga iškilmingai įteikė prezidentui P.P. Dargiui, kaip garbės piliečiui, miesto ranką. Šiltai ir nemažesniu prielankumu sveikino (pokylio dalyvių) kongreso narys D. J. Flood ir teisėjas E. Lopatto. Be to, raštu sveikino Lietuvos atstovas J. Kajeckas, generalinis konsulas J. Budrys, ALT pirmininkas L. Šimutis, vyr. Dirvos redaktorius J. Čiurberkis ir kiti. Kad ir negausūs sveikintojai žodžiu pareiškė svarbių ir naudingų linkėjimų: PLB pirmininkas J. Bačinskas, LLK pirmininkas V. Sidzikauskas, ALT vicepirmininkas ir Naujiečių redaktorius dr. P. Grigaitis, Sandaros redaktorius M. Vaidyla, Garso redaktorius M. Zujus, kanadietis S. Jokūbaitis ir dar vienas kitas. Iš saviškų tarpo daugelis kuopų bei paskyrų veikėjų drauge su sveikinimais atsiuntė ir aukų kilniems SLA tikslams.

Svarus seimo žodis rezoliucijų pavidale pasiūstas JAV Prezidentui L. Johnsonui (priimta atsistojus), Valstybės sekretoriui D. Ruskui, Lietuvos atstovui J. Kajeckui, ALT-ai, spaudai ir t.t.

Pradžioje išpūdingai buvo pagerbti didesniųjų nuopelnų organizatoriai: nenuilstanti sekretorė E. Pivaronienė, (toliau abėcėles tvarka) Ch. Austin, L. Sperauskienė, V.S. Stanny, J.M. Tuma-

vičienė, J. Aymanas, Vl. Brazilius, Kun. P. Dagys, A. Gintneris, S. Jokūbaitis, M. Klimas ir A.S. Trečiokas.

Naujai išrinktoji Pildomoji Taryba seimo patvirtinta ir atmintinomis ceremonijomis prisaiškinta. Tėvynės redaktorių perrinktas tas pats kuklus, bet naudingas ir gabus A. Sodaitis. Visokeriopieji raportai, pastovių komisijų rinkimai, svarbūs siūlymai, konstitucijos bei įstatų keitimai ir taisyklės, sumanymai -- visa tai šį kartą praėjo sklandžiai, be pesimizmo, be gailės ir be nereikalingų tuščiažodžiavimų.

Pramogos ar pasižmonėjimai deramai suplanuoti. Seimo išvakarėse gegužinė prašmatniame, nors triukšmingame Sans Souci parke, kur, be trumpos oficialios dalies, dar puikiai pasirodė New Yorko tautinių šokių grupė, patyrios J. Matulaitienės vadovaujama. Grupė stipri, gerokai išmildinta, pasižymi dailiais deriniais ir didele ištverme (buvo labai karšta ir šokti teko beveik be pertraukų).

Pirmos seimo posėdžių dienos pabaigai susipažinimo vakaras Pittstono, Pa., Lietuvių Pilečių klube. Keliauta autobusais ir dainuota, pasivaišinta ir pašokta.

Kitą vakarą pokylis kristaliniame Sterlingo viešbučio salėje. Čia ne tik trumpa ir tiršta oficialioji dalis, bet ir koncertas dalyvaujant stipriai dainininkei H. Kosar, smulkininkei Gegužytei ir pianistui virtuozui J. Verbaliui; koncertą planiniu lydėjo Br. Voveris. Koncertas įdomus, buvo keletas pasigėrėtinų momentų, bet kailas "pražuvo" dėl netinkamo garsintuvo.

Seimui rengti komitetas -- A. Miliauskas, A.W. Tuncavage, N. T. Bayoras ir Ip. Urbonas lygiai kaip ir visi jo bendradarbiai verti didelės padėkos.

Vladas Brazilius

NEW JERSEY LIETUVIAMS

1964 m. liepos mėn. 19 d. Purnonų rezidencijoje, Jamesburg, N. J., įvyko būrelis lietuvių pasitarimas, kuriame buvo tartasi, kas reikėtų daryti, kad respublikonų nominuoti asmenys senat, Barry Goldwateris į JAV prezidentus ir kongresmanas William E. Milleris į viceprezidentus, tikrai būtų išrinkti. Abu šie vyrai yra smarkiai pasisakę prieš komunistus ir abu yra įnešę į kongresą rezoliucijas, kad Pabaltijo valstybių klausimas būtų iškeltas Jungtinėse Tautos, kad rusai iš jų pasitrauktų ir kad Lietuvai, Latvijai ir Estijai būtų duotos pilnos nepriklausomybės. Jei šie abu vyrai būtų išrinkti, Lietuvos išlaisvinimas iš rusų okupacijos nebebūtų iliuzija. Todėl susirinkusieji nutarė rinkiminei kampanijai vesti sudaryti New Jersey laikiną lietuvių komitetą, kuris galima greičiau sukvietų platesnį New Jersey lietuvių visuomenės veikėjų pasitarimą nuolatinio komiteto sudarymui ir veikimo gairių nustatymui.

Laikinis komitetas: pirm. Pranas Purnonas, vicepirmininkai: Alb. Trečiokas, inž. Valentinas Melynis, Alb. Stukas ir J. Yesaitis, Sekretorius K. Bartys. Komiteto adresas: 235 Catzmer Ave., Jamesburg, N.J. Telefonas: 1-1039.

Laikinis komitetas nuoširdžiai kviečia visus lietuvių ateiti komitetui į pagalbą ir į jį įsijungti. Komiteto raštinė veikia nuo 9 val. ryto iki 3 val. popietų. P. Purnonas, Komiteto Pirmininkas, K. Bartys, sekretorius.

PUIKUS 3 KNYGŲ KOMPLEKTAS — UŽ 10 DOLERIŲ!

Vykstant atostogų ar norint įteikti vertingą dovaną, pasinaudokite šia laikina, bet naudinga, proga ir įsigykite trijų vertingų knygų komplektą:

LAISVĖS KOVŲ DAINOS.
R. SPALIO ALMA MATER.
V. RAMONO DAILININKAS RAUBA.

Paskirai perkant, šios knygos kainuoja:

Laisvės Kovų Dainos — \$5.00,
R. Spalio Alma Mater — \$5.00,
V. Ramono Dailininkas Rauba — \$3.50.

Skubą įsigyti šį knygų komplektą, nedelsiant siunčia Dirvai žemiau dedamą atkarpą su 10 dol. čekiu ar pašto perlaida, nes minėtų knygų kiekis labai ribotas.

Metinė Baltimorės Radijo Valandėlės gegužinė sutraukė daug žmonių ne tik iš Baltimorės, bet ir iš aplinkinių miestų. Viršuje viena grupė svečių, apačioje Algirdas Veliuona laimi lenktynes su automobilio padanga... Baltimorės Radijo Valandėlės nuotrauka

Priedų: \$10.00.

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai